

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE BUCUREȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ – CONTABILITATE

TEZĂ DE ABILITARE

**RAPORTAREA FINANCIARĂ ÎN SECTORUL
PUBLIC ȘI MEDIUL DE BUSINESS –
PROVOCĂRI CONTEMPORANE**

CANDIDAT: PITULICE ILEANA COSMINA

**FACULTATEA: CONTABILITATE ȘI INFORMATICĂ DE
GESTIUNE**

2024

REZUMAT

Susținerea tezei de abilitare este un pas important în cadrul consolidării carierei universitare pe care am construit-o ca membru al comunității din cadrul Academiei de Studii Economice București. Cele două decenii de implicare, efort și studiu dedicate accederii la treptele consecutive ale gradelor didactice dar și îndeplinirii criteriilor de calitate solicitate de poziția de membru al unei comunități universitare de prestigiu la noi în țară, se regăsesc în articolele și cărțile publicate în calitate de autor și co-autor și în proiectele de cercetare la care am participat. Deși activitatea de cercetare materializată în publicații recunoscute la nivel internațional este o componentă importantă a carierei, am acordat întotdeauna o atenție deosebită și activității mele didactice care consider că mă reprezintă și mă recomandă ca și profesionist în domeniul educației.

De-a lungul celor peste douăzeci de ani de carieră în cadrul Academiei de Studii Economice București, pornind de la gradul didactic de preparator și până la cel prezent, de conferențiar universitar, am încercat în permanență să desfășor o activitate care să fie în acord cu tendințele de cercetare ale momentului și, în același timp, să le ofer studenților cu care am lucrat maximul capacităților mele pedagogice și profesionale. Pentru a păstra o calitate adecvată a activității de predare și seminarizare în toți acești ani, am participat la cursuri de pregătire și am menținut legătura cu partea practică, astfel încât să le pot oferi studenților competențe conform cerințelor de pe piața muncii.

Printre disciplinele pentru care am susținut prelegeri atât la cursuri cât și la seminarii se numără ***Contabilitatea instituțiilor de credit, Contabilitate publică – în limba română și în limba engleză, Introducere în contabilitate, Omogenizarea fiscală prin IFRS, Contabilitate și gestiune fiscală*** - susținute la diverse facultăți din cadrul Academiei de Studii Economice București. Cursurile și seminariile s-au desfășurat în baza unor lucrări teoretice și practice la a căror elaborare am participat precum și a suporturilor de curs și seminar care au ajutat la desfășurarea în condiții optime a lucrului cu studenții.

Din punct de vedere al activității de cercetare, am fost coautor a 6 articole indexate în Web of Science, am publicat numeroase articole în reviste indexate în baze de date internaționale și am participat la conferințe internaționale. Am fost autor și coautor a numeroase cărți de specialitate în domeniile care m-au preocupat, respectiv contabilitate financiară, raportare financiară conform IFRS, contabilitatea sectorului public, etc. Activitatea de cercetare a fost marcată, în anul 2008, și de câștigarea prin competiție a proiectului nr. 1779/2008 - IDEI 2008 „***România în fața unei noi provocări: accesarea fondurilor structurale pentru dezvoltarea durabilă în agricultură. Convergența raportării financiare a entităților autohtone la realitățile europene***” - calitatea de **director de proiect**, finanțat de

CNCSIS, valoare aprobată a proiectului pentru perioada 2009 - 2011 **292.473,11 lei**.

Acest proiect de cercetare și-a propus ca **obiective științifice** conceperea unor modele de raportare financiară pentru entitățile autohtone care activează în domeniul agricol, venind astfel în întâmpinarea necesităților acestora legate de elaborarea documentației economico-financiare în vederea accesării fondurilor europene post-aderare, precum și validarea modelelor propuse prin intermediul unei cercetări empirice. Pentru atingerea obiectivelor proiectului de cercetare s-a apelat la instrumente specifice unor discipline precum: Raportare financiară, Contabilitate managerială, Managementul proiectelor, Statistică, Gestiunea fondurilor structurale, Managementul exploatațiilor agricole, ceea ce i-a conferit acestuia un grad ridicat de interdisciplinaritate. Rezultatele cercetării realizate prin acest proiect au fost diseminate prin publicarea de articole și prin participarea la conferințe științifice naționale și internaționale, dar și prin elaborarea unor materiale sub forma unor ghiduri practice și cărți publicate în edituri acreditate și indexate în catalogul WorldCat. În cadrul domeniului de interes referitor la contabilitatea sectorului public, am avut oportunitatea de a participa ca membru în echipa de cercetare a altor două proiecte:

- **Scoala de studii avansate. Contabilitatea și sustenabilitatea financiară în sectorul public**, având ca date de identificare CNCS-UEFISCDI, PNCDI II–Program IDEI/ Școli de Studii Avansate, codul SSA-2012-2-010, contractul nr. 6835/2012, perioada de desfășurare 5-11 noiembrie 2012, Volumul finanțării: 35.623,26 lei.
- **Convergența contabilității publice din România la SICSP** – finanțat de organismul profesiei contabile din România, contract nr. 10294/27.06.2005, anul 2005, Volumul finanțării: 11.316,6693 lei.

Ambele proiecte au reprezentat o oportunitate de a aprofunda provocările cu care se confruntă sectorul public din România odată cu trecerea la un nou model de contabilitate.

Recunoașterea în mediul academic este demonstrată prin intermediul activității științifice desfășurate, conform lucrărilor menționate anterior, certificată și de indicii Hirsch și Google Scholar și de citările menționate în cadrul Fișei de verificare, precum și de activitatea desfășurată în cadrul facultății de Contabilitate și Informatică de gestiune.

În perioada 2005-2011 am fost membru în colectivul de cadre didactice responsabil cu obținerea acreditării ACCA pentru programul de licență de 3 ani al Facultății de Contabilitate și Informatică de Gestiune din cadrul Academiei de Studii Economice București.

De asemenea, în perioada 2006 - 2011 am deținut și funcția de director executiv al programului de master internațional în limba engleză **Business Accounting**, organizat în cadrul Academiei de Studii Economice București de

către Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune. Programul de master **Business Accounting** a asigurat pregătirea completă în vederea examinării pentru obținerea certificării **ACCA** - cea mai importantă organizație mondială a profesioniștilor contabili.

De asemenea, în ceea ce privește activitatea didactică, am participat în comisia de îndrumare, evaluare și la seminariile științifice ale doctoranzilor, în aplicarea strategiei facultății de a dezvolta parteneriate cu mediul economico-social, prin participarea studenților la concursurile organizate de companiile care activează în domeniul Contabilității, în comisia de admitere la programul de master.

Am contribuit la implementarea strategiei de creștere a vizibilității internaționale a facultății și a universității prin publicarea lucrării *The impairment of assets in public sector entities under the COVID-19 pandemic – the case of Romania*, capitol în cartea *The impact of COVID-19 on accounting, business practices and education*, Ed. Wroclaw University of Economics and Business, 2021, pg. 41-51, ISBN 978-83-7695-882-8, autori **Ileana Cosmina Pitulice**, Aurelia Ștefănescu, precum și la implementarea strategiei de dezvoltare a parteneriatului universității și facultății cu Curtea de Conturi a României conform Acordului de parteneriat încheiat între Academia de Studii Economice din București și Curtea de Conturi a României, prin elaborarea Suportului de curs *Contabilitatea achizițiilor publice*, autori Aurelia Ștefănescu, **Cosmina Pitulice**. Cursul a fost dedicat seminarului cu tema *Particularități în domeniul sănătății, forței de muncă și protecției sociale, cu aplicabilitate în contabilitatea instituțiilor publice și a achizițiilor publice* și organizat de către Departamentul V- al Curții de Conturi a României și a fost transmis participanților. De asemenea, am participat în calitate de reviewer, la revizuirea în vederea acceptării spre publicare a articolelor primite de către revista facultății Contabilitate și Informatică de gestiune, JAMIS (Journal of Accounting and Management Information Systems).

Preocuparea permanentă pentru dezvoltarea profesională s-a materializat și în participarea la cursuri de pregătire profesională finalizate cu diplomă emisă de Autoritatea Națională pentru Calificări. Competențele dobândite sunt cele pentru ocupațiile: Manager resurse umane, Manager proiect și Expert achiziții publice.

Toate aceste aspecte sunt detaliate în cadrul Părții I a tezei de abilitare, cu prezentarea detaliată a articolelor publicate în Web of Science și în baze de date internaționale, a cărților și cursurilor scrise în colaborare cu colegi din Departamentul de Contabilitate și Audit din cadrul facultății de Contabilitate și Informatică de Gestiune, dar și cu profesioniști din mediul de business. De asemenea, am prezentat și proiectele de cercetare în care am avut calitatea de director de proiect/membru în echipa de cercetare și care mi-au consolidat competențele de îndrumare și lucru în echipă.

Partea a II a a tezei de abilitare grupează articolele reprezentative pentru activitatea mea de cercetare pe două domenii: sectorul public și mediul privat. Raportarea financiară a instituțiilor publice m-a preocupat în mod deosebit după schimbarea sistemului contabil începând cu 1 ianuarie 2006 pentru că această modificare a creat nenumărate provocări profesioniștilor contabili din sectorul public. Aceste provocări le-am analizat în cadrul unei cercetări empirice cu rezultate edificatoare pentru dificultățile întâmpinate de cei cărora li s-a adresat în mod direct schimbarea. Unul dintre aceste rezultate este acela că majoritatea profesioniștilor contabili cu vârsta de peste 40 de ani, mult mai experimentați, înțeleg mai bine procedurile pe care le folosesc, în comparație cu respondenții mai tineri și fără experiență. Din punct de vedere al necesității de informații, această grupă de profesioniști se remarcă prin două opinii diferite, în funcție de nivelul lor de experiență: un nivel înalt de experiență reclamă necesitatea mai multor instrucțiuni legale despre procedurile de întocmire a situațiilor financiare, în timp ce un nivel mai scăzut de experiență consideră ca satisfăcător stadiul prezent al prevederilor contabile. Profesioniștii tineri și fără experiență consideră că deținerea unei monografii contabile specifică entității pentru care lucrează nu este obligatorie, în timp ce respondenții mai în vârstă și cu experiență reclamă proceduri sau instrucțiuni contabile specifice. Celor tineri și fără experiență li se solicită adesea de către manageri bilanțul (cauza poate fi lipsa de încredere din partea managerilor), în timp ce vârsta și experiența avansată aduc o relație de încredere cu managerii, astfel încât aceștia nu analizează niciodată (sau foarte rar) bilanțul. În mod surprinzător și nu neapărat favorabil, indiferent de vârstă sau experiență, pentru profesioniștii contabili cea mai utilă sursă de informare și îndrumare pentru situații dificile rămân colegii din alte instituții publice.

Respondenții, în calitate de profesioniști contabili, au sugerat că directorii generali ai entităților din sectorul public ar trebui să dețină mai multe cunoștințe în domeniul economic. Aceștia precizează că există situații în care terminologia contabilă și procedurile financiare sau economice conduc la dificultăți în procesul de luare a deciziei din cauza neînțelegerii conceptelor.

Cercetarea noastră a relevat dificultăți în implementarea prevederilor legislației de către profesioniștii contabili din cauza mai multor factori: modificările prea frecvente ale legislației, numărul mic de angajați din departamentele financiar-contabile și pregătirea insuficientă a personalului implicat în activitățile financiar-contabile ale entităților din sectorul public. Studiul a mai relevat faptul că profesioniștii tineri din entitățile sectorului public își doresc mai multă libertate în alegerile contabile, deoarece doresc să-și dezvolte abilitățile profesionale în locul muncii de rutină efectuate în acest moment.

Una dintre limitele cercetării noastre constă în numărul mic de chestionare componente ale eșantionului. Experiențele anterioare de cercetare au demonstrat că este foarte dificilă obținerea de informații de la profesioniștii contabili din

sectorul public prin e-mail sau poștă, rezerva lor în participarea la aceste studii fiind legată de volumul de muncă zilnică, de schimbările frecvente în structurile de management și de comportamentul de nediseminare a informațiilor din interiorul entității.

Analize conexe acestui subiect au fost realizate și publicate în calitate de autor și co-autor și în reviste indexate în baze de date internaționale, așa cum sunt menționate în cadrul Părții I a tezei de abilitare. Schimbând perspectiva, o altă cercetare publicată într-o revistă de prestigiu a vizat percepția viitorilor profesioniști contabili cu privire la disciplina Contabilitate publică, existentă în planul de învățământ al facultății de Contabilitate și Informatică de gestiune din cadrul ASE București, în anul III de studiu, semestrul II. Această cercetare a abordat o temă relativ restrânsă în literatura de specialitate, având în vedere relația integrată dintre sectorul administrației publice, viitorii profesioniști contabili și programele universitare.

Primul obiectiv al cercetării a relevat faptul că decizia studenților din ciclul de licență de a fi angajați în administrația publică este determinată de opinia lor față de acest domeniu și de orientarea curriculei asupra particularităților sectorului public. Managementul administrației publice și mediul academic sunt fundamentale pentru crearea și promovarea cadrului motivațional și profesional astfel încât viitorii absolvenți să fie orientați și către piața muncii din sectorul public. În acest sens, opțiunea viitorilor absolvenți de a fi angajați în administrația publică depinde de preponderența disciplinelor în curricula programului de studiu. 61% din totalul studenților preferă să lucreze în sectorul privat sau neguvernamental, răspunsuri convergente cu preponderența cursurilor din programul de studiu, respectiv cele ce vizează contabilitatea companiilor private.

Al doilea obiectiv al studiului a fost de a investiga dacă interesul studenților din ciclul de licență pentru disciplina Contabilitate publică ar putea fi legat de timpul alocat în programa de studiu. 39% dintre studenți consideră că nu este suficient timp alocat disciplinei și, de asemenea, că recunoașterea contabilă a tranzacțiilor este mai dificilă decât cele specifice contabilității companiilor. În ceea ce privește relația dintre alegerea studenților din ciclul de licență a cursurilor avansate de Contabilitate publică și utilitatea dobândirii unor informații suplimentare, 60% dintre cei chestionați consideră că este nevoie și de alte discipline în planul de învățământ și doar 10% dintre ei vor urma cursuri avansate. Incluziunea disciplinei Contabilitate publică în al doilea an de studii ar trebui, de asemenea, să conducă studenții către o lucrare de licență cu o temă din acest domeniu.

În ceea ce privește cel de-al treilea obiectiv – opinia studenților din ciclul de licență cu privire la legătura dintre competențele furnizate de programele de studii și cerințele pieței muncii, analiza relevă că cele mai importante competențe furnizate de programele de studii trebuie să fie contabilitatea (atât pentru companii, cât și pentru alte entități), fiscalitatea și dreptul.

Raportarea non-financiară a instituțiilor publice este o temă pe care am abordat-o din perspectiva sistemului public de sănătate și a provocărilor pe care acesta le înfruntă din cauza migrației personalului medical. Alături de o cercetare pe bază de chestionar având ca respondenți medici de diverse specialități din cadrul spitalelor publice care și-au exprimat opinia cu privire la intenția de a migra și cauzele migrației din sistemul medical, lucrarea propune și un cadru de raportare non-financiară pentru spitale care trebuie astfel, să informeze în mod corect părțile interesate cu privire la dificultățile generate de lipsa de personal suficient pentru furnizarea serviciilor medicale.

Migrația personalului sanitar (nu doar medici, ci și asistente) este un fenomen global care nu va putea fi stopat niciodată din două motive: vor exista întotdeauna națiuni dezvoltate și națiuni mai puțin dezvoltate, primul oferind beneficii pe care ultimele nu le pot atinge într-un orizont de timp rezonabil sau, poate, niciodată, și în al doilea rând, luând în considerare aspirațiile individuale, vor exista întotdeauna medici preocupați de dezvoltarea internațională a carierei lor sau pur și simplu, medici care își doresc ceva mai mult decât ceea ce primesc în țara natală.

Toate țările lumii se confruntă, într-o anumită proporție, cu fenomenul migrației medicilor. Globalizarea, care a generat o liberalizare parțială a pieței muncii, a dus la extinderea fenomenului în detrimentul țărilor în curs de dezvoltare. România nu face excepție de la această regulă.

Cercetarea efectuată pe bază de interviu a scos la iveală nemulțumirile medicilor care activează în prezent în România și care s-au transformat în tot atâtea argumente pentru decizia de emigrare. Primul pe lista pro-emigrației este salariul mic față de cel oferit de alte țări, urmat de inadecvarea facilităților sau lipsa acestora și imposibilitatea unei dezvoltări profesionale adecvate. Majoritatea respondenților consideră „exodul creierelor” în domeniul medical ca fiind în creștere dar, pe de altă parte, unii dintre ei estimează reducerea fenomenului în timp odată ce țările dezvoltate vor avea o piață saturată a serviciilor medicale. Consecințele emigrării medicilor generează un consens al majorității respondenților: suprasolicitarea medicilor existenți și accesul dificil al pacienților la o îngrijire medicală de înaltă calitate (este bine cunoscut faptul că există spitale din anumite zone ale țării care nu pot completa cu medici toate specialitățile pentru care sunt autorizate să funcționeze). Preferințele de emigrare ale medicilor români sunt confirmate de cifrele Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, printre destinațiile preferate aflându-se Franța, Germania și Regatul Unit, unde, pe lângă compensații financiare substanțiale și facilități adecvate medicii se așteaptă și la un nivel de trai mai ridicat decât în România.

Respondenții au remarcat că există un dezechilibru între costul formării și educației unui medic și lipsa ulterioară a beneficiilor statului român atunci când acesta alege să emigreze. În sprijinul acestei idei, literatura menționează necesitatea

codurilor de etică profesională. Respondenții susțin și necesitatea unui cadru de raportare a migrației internaționale din sistemul public de sănătate din România. În acest sens, lucrarea noastră propune un cadru uniform de raportare a migrației, care prin coordonatele sale, ar putea fundamenta într-o manieră transparentă, fiabilă și oportună procesul decizional actual și prospectiv al spitalelor și autorităților statului, pe de o parte și al celorlalte părți interesate, pe de altă parte.

Nu în ultimul rând, am abordat și perspectiva auditului performanței sistemului public prin prisma armonizării legislației naționale emise de Curtea de Conturi cu reglementările internaționale. Auditurile performanței se numără printre competențele specifice de audit public extern ale Instituțiilor Supreme de Audit (SAI) din toate cele 27 de state membre ale UE ca un demers esențial pentru îmbunătățirea performanței sectorului public din perspectiva celor „3E” – economie, eficiență, eficacitate și pentru a asigura și evalua responsabilitatea gestiunii resurselor.

Corelat cu importanța auditului performanței în sectorul public, lucrarea oferă o perspectivă amplă asupra acestuia, investigând, pe de o parte gradul de armonizare a reglementărilor naționale privind auditul performanței cu ISSAI (ISSAI 300 și ISSAI 3000), de la adoptarea și reglementarea auditului performanței ca activitate specifică a Curții de Conturi a României și până la momentul studiului (perioada 2009-2021) și, pe de altă parte, gradul de divulgare a informațiilor privind auditul performanței de către SAI din statele membre UE prin intermediul site-urilor web oficiale.

Rezultatele cercetării ilustrează că România urmează un proces de convergență a reglementărilor sale naționale cu ISSAI 300 și ISSAI 3000. Având în vedere că acesta este un proces în desfășurare, în prezent nu putem pretinde o conformitate deplină, ci mai degrabă o armonizare cu ISSAI în ceea ce privește transpunerea majorității prevederilor semnificative în cadrul de reglementare românesc, adaptat contextului național, cu atât mai mult cu cât analiza de conținut a celor două referințe a evidențiat adesea moduri diferite de exprimare.

Cercetarea gradului de armonizare a relevat o îmbunătățire a convergenței în timp între reglementările naționale privind auditul performanței și standardele INTOSAI (atât ISSAI 300 cât și ISSAI 3000). În esență, de la adoptarea auditului performanței în România, gradul de armonizare cu ISSAI s-a îmbunătățit sistematic în corelație cu revizuirea succesivă a cadrului național de reglementare.

În ceea ce privește cea de-a doua dimensiune a cercetării, deși rezultatele au indicat variații în divulgarea informațiilor legate de auditul performanței între SAI din diferite state membre UE, indicele mediu de divulgare reflectă un grad ridicat de prezentare a informațiilor specifice auditului performanței între SAI-urile aparținând UE27.

Rezultatele obținute din gruparea SAI-urilor în funcție de anul de aderare al statului la UE evidențiază faptul că statele care au făcut parte din ultimele etape ale

extinderii UE dezvăluie mult mai multe informații specifice auditului performanței în comparație cu cele membre deja. De asemenea, cercetarea a evidențiat că, în majoritatea cazurilor, versiunea în limba engleză a site-urilor web ale SAI oferă informații puține și uneori desuete în comparație cu cele în limba țării de origine.

Rezultatele cercetării relevă și tendința SAI de a prezenta informații puține cu privire la standardele lor de audit performanței. Cercetarea a evidențiat două abordări utilizate de SAI, respectiv publicarea standardelor INTOSAI (ISSAI) traduse în limba maternă pe site sau publicarea standardelor lor naționale în limba maternă.

Accesul la informații cu privire la rapoartele de audit al performanței s-a dovedit a fi dificil. Cu toate acestea, pentru SAI care dezvăluie prin site-urile lor web informații în acest sens, am identificat diverse practici, de la publicarea de rapoarte individuale de performanță până la rapoarte de performanță agregate pe fiecare temă de audit sau rapoarte rezumate.

Principalele limitări ale cercetării se referă la o serie de constrângeri lingvistice, datorate faptului că majoritatea site-urilor web oferă informații detaliate și exhaustive doar în limba maternă, precum și la eterogenitatea site-urilor web analizate, care prezintă informații diferite în diferite formate și pentru intervale de timp diferite. Alte limitări ale cercetării sunt legate de colectarea și prelucrarea manuală a datelor și de un anumit grad de subiectivitate a cercetătorilor atunci când efectuează analiza de conținut, dar acest risc este inerent acestui tip de cercetare.

În opinia noastră, ar fi util să se stabilească reguli exprese pentru dezvăluirea informațiilor specifice auditului performanței în interiorul UE, pentru a atenua abordarea eterogenă a SAI în acest domeniu. Considerăm rezultatele cercetării ca fiind relevante și utile atât pentru mediul profesional, cât și pentru părțile interesate din mediul socio-economic, preocupate de specificul auditului performanței sectorului public.

A doua componentă a activității de cercetare se referă la raportarea financiară în cadrul mediului de business. O primă abordare în acest sens a fost lucrarea ce tratează managementul câștigurilor în condițiile crizei economice. Turbulențele financiare mondiale generate în 2008 și începutul lui 2009 au condus la o criză impresionantă generată în principal de intermedierea financiară defectuoasă, reglementarea deficitară sau excesivă, etc., care au cauzat dezechilibre micro și macroeconomice profunde.

Măsurile întreprinse de organismul internațional de standardizare în contextul crizei economice au condus la creșterea calității informațiilor contabile necesare pentru a sprijini deciziile utilizatorilor. Unii autori consideră, însă, că modificările în standardele contabile au creat dificultăți, adâncind criza deoarece implementarea pe scară largă a IFRS a dus la modificarea principiilor tradiționale de contabilitate folosite de zeci de ani în diferite țări. În schimb, alții văd IFRS-urile ca o șansă de a recâștiga încrederea utilizatorilor în companii și instituții

financiare. Normalizarea contabilă internațională nu urmărește corectarea efectelor nedorite ale mecanismelor pieței, ci îmbunătățirea funcționării acestora printr-o mai bună comunicare a informațiilor financiare (Burlaud și Colasse, 2010).

Piețele financiare se bazează pe încredere, iar încrederea este susținută de prezumția că situațiile financiare sunt corecte și reflectă realitatea economică. Managementul câștigurilor modifică calitatea informațiilor contabile care nu mai pot fi utile participanților la piețele financiare sau altor categorii de factori de decizie. Analizând pe baze empirice evoluția angajamentelor discreționare înainte și în timpul recente crize economice, prezentul studiu relevă declinul managementului câștigurilor în perioada crizei economice față de perioada anterioară.

Rezultatele studiului nostru nu permit atribuirea întregului declin al gestionării câștigurilor exclusiv crizei economice. Mai sunt și alți factori care ar fi putut influența acest declin: vigilența sporită a investitorilor, noua reglementare din partea organismelor profesionale, investigațiile instituțiilor guvernamentale etc. Într-o manieră convergentă cu studiile din literatura de specialitate, am concluzionat că adoptarea reglementărilor IFRS și a mecanismelor instituționale puternice sunt premise pentru reducerea practicilor de management al câștigurilor, crescând astfel fiabilitatea informațiilor contabile.

A doua cercetare care vizează raportarea financiară în cadrul mediului de business vizează sistemul bancar ce joacă un rol important în lumea economică modernă. Divulgarea informațiilor semnificative și exacte oferă o bază importantă pentru deciziile utilizatorilor situațiilor financiare. Investitorii, deponenții, creditorii și alte părți interesate se așteaptă, de la o bancă, la o disciplină riguroasă în gestionarea activităților sale, prudentă și în concordanță cu obiectivele declarate.

Această cercetare examinează factorii care influențează nivelul de prezentare a informațiilor conform IFRS 16 *Leasing* în situațiile financiare ale băncilor care operează în regiunea Europei Centrale și de Est (ECE). Mai exact, am investigat relația dintre dimensiunea băncii, apartenența la un grup bancar internațional, firma de audit, statutul de listare la bursă al instituției de credit și țara în care își desfășoară activitatea și nivelul de prezentare a informațiilor conform IFRS 16.

Studiul a fost realizat în două etape. În primul rând, am efectuat o analiză de conținut a situațiilor financiare IFRS întocmite de un eșantion de bănci și am dezvoltat și aplicat o listă de verificare a informațiilor. Eșantionul include 43 de bănci care operează în țări din regiunea ECE. În al doilea rând, am analizat anumiți factori care pot influența divulgarea informațiilor privind activitățile de leasing ale băncilor din ECE. Ipotezele cercetării au fost testate prin regresii liniare simple și multiple. Concluziile rezultate din aplicarea regresiei liniare simple sugerează că patru dintre cele cinci ipoteze testate sunt valide. Mărimea băncii clasificată în funcție de valoarea activelor sale totale, firma de audit și statutul de listare al băncii prezintă efecte pozitive asupra nivelului de prezentare a informațiilor conform

IFRS 16, în timp ce variabila țară are un efect negativ. Regresia liniară simplă bazată pe statutul de bancă subsidiară într-un grup bancar internațional nu a generat rezultate relevante statistic. În cazul regresiei liniare multiple, a fost validată o singură ipoteză și anume că nivelul de prezentare a informațiilor conform IFRS 16 este influențat de firma de audit. Cu toate acestea, având în vedere numărul redus de bănci auditate de alte firme de audit decât Big4 (doar patru bănci din 43 analizate) și puterea explicativă scăzută a modelului, am ajuns la concluzia că niciuna dintre ipotezele definite nu poate fi validată prin modelul de regresie liniară multiplă.

Cercetarea noastră contribuie la literatura de specialitate prin utilizarea unei analize de conținut și dezvoltarea unei liste de verificare a divulgării de informații conform IFRS 16 care conține atât dezvoltări obligatorii, cât și voluntare (pe baza celor mai bune practici) și acoperă o nișă în cadrul studiilor care au investigat nivelul divulgărilor de informații conform IFRS în domeniul bancar. De obicei, băncile și alte instituții financiare sunt excluse din eșantioane din cauza specificului industriei, ceea ce este și cazul studiilor care tratează aplicarea IFRS.

Partea a III a a tezei de abilitare vizează direcțiile viitoare de dezvoltare academică, atât în domeniul cercetării cât și în cel didactic și al prestigiului profesional. Printre obiectivele pe care mi le propun am enumerat în cadrul tezei: accesul la funcția de profesor universitar, accesul ca membru în cadrul Școlii Doctorale de Contabilitate, elaborarea unor cărți și cursuri pentru disciplinele din aria mea de competență (Contabilitatea sectorului public) și dezvoltarea pe noi direcții (raportarea de sustenabilitate), publicarea unor articole cu vizibilitate crescută evidențiată printr-un număr mare de citări, îndrumarea unor teze de doctorat de înaltă rigoare științifică.